



Slijm uitzuigen bij kinderen

Uw kind heeft last van te veel slijm. Daardoor kan uw kind moeilijk ademen. U gaat het slijm thuis verwijderen met een apparaat. Dit heet uitzuigen. Hier leggen we u uit hoe dit moet en waar u op moet letten.

Waarom slijm uitzuigen?

Iedereen maakt slijm aan. Ook kinderen. De binnenkant van de mond, neus en keel zijn bedekt met slijmvliezen. Deze slijmvliezen maken slijm.

Soms komt er te veel slijm in de mond, neus of keel van een kind. Normaal kan een kind dit verwijderen door te hoesten of niezen.

Bij uw kind lukt dit niet goed. Uw kind kan soms niet goed hoesten of niezen. Daardoor hoopt het slijm zich op in de mond, neus of keel. Dat kan zorgen dat uw kind moeilijk ademt.

Om uw kind te helpen, kunnen we het slijm verwijderen met een apparaat. Dat heet uitzuigen. Dit doet u zelf thuis bij uw kind.

Wat is uitzuigen?

Bij het uitzuigen zuigt u het slijm op uit de mond, neus en keel. Dit doet u met een uitzuigapparaat. Uitzuigen zorgt dat de mond, neus en keel van uw kind weer vrij zijn. Zo kan uw kind weer goed ademen.

Levering spullen

U heeft thuis een aantal spullen nodig voor het uitzuigen. Bureau Nazorg regelt dat deze spullen bij u thuis komen. Zij nemen contact op met het bedrijf dat de spullen bij u thuis komt leveren. Dit bedrijf maakt een afspraak met u voor de levering. Als zij de spullen komen leveren, krijgt u uitleg over hun 24-uurs-service en hun noodnummer.

U krijgt van dit bedrijf:

- het uitzuigapparaat
- de verbindingsslang
- de vingertop (afzuigonderbreker)
- uitzuigsondes



Wanneer uitzuigen?

Het verschilt per kind hoe vaak u moet uitzuigen. Dit hangt af van de klachten van uw kind.

Begin met uitzuigen als uw kind:

- last krijgt van te veel slijm
- het slijm niet kan ophoesten of wegslikken
- benauwd wordt
- sneller gaat ademen
- een lage saturatie heeft (als u een saturatiemeter thuis heeft)

Saturatie

De saturatie geeft aan hoeveel zuurstof er in het bloed zit. De arts bepaalt wanneer de saturatie van uw kind te laag is. Vaak is dit onder de 92%. Het kan zijn dat u geen saturatiemeter gebruikt. Dan hoeft u niet op de saturatie te letten.

Lege maag

Zuig alleen uit als uw kind een lege maag heeft. Tenzij dit niet anders kan. Als de maag niet leeg is, kan het zijn dat uw kind moet overgeven tijdens het uitzuigen. Bij een lichte maaltijd is de maag na ongeveer 1 uur leeg. Bij een wat zwaardere maaltijd is dit na 3 uur.

Wanneer niet uitzuigen?

Zuig uw kind niet uit in deze gevallen:

- Als uw kind een wond of breuk heeft aan de neus of in de neus-keelholte.
- Als uw kind een schedelbasisfractuur heeft.
- Als uw kind een stollingsstoornis heeft.
- Bij kapotte slijmvliesen. Slijmvliesen zitten aan de binnenkant van de mond, neus en keel. U kunt kapotte slijmvliesen herkennen aan roodheid, bloed of wondjes of als uw kind pijn heeft op deze plek. Uw kind kan kapotte slijmvliesen hebben door een verkoudheid. Of doordat u per ongeluk het slijmvlies heeft aangeraakt tijdens het uitzuigen.
- Bij anatomische afwijkingen van de neus. U kunt dan wel uitzuigen via de mond.



Wat heeft u nodig?

- uitzuigapparaat
- verbindingsslang
- uitzuigsonde
- vingertop (afzuigonderbreker)
- beker met kraanwater
- handdoek
- zoutoplossing

U kunt een zoutoplossing kopen bij de drogist of apotheek. U kunt het ook zelf maken: meng 1 theelepel keukenzout met 250 ml schoon lauw water.

Let op dat u de goede maat uitzuigsonde gebruikt:

- Is uw kind 0 tot 1 jaar? Gebruik dan een sonde met Ch 6 tot 8.
- Is uw kind 1 tot 4 jaar? Gebruik dan een sonde met Ch 8 tot 10.
- Is uw kind 4 tot 8 jaar? Gebruik dan een sonde met Ch 10.
- Is uw kind 8 tot 12 jaar? Gebruik dan een sonde met Ch 10 tot 12.
- Is uw kind 12 tot 18 jaar? Gebruik dan een sonde met Ch 12 tot 14.

Hoe hoger het aantal Ch, hoe groter de opening van de sonde.

Yankauer

Is het slijm erg taai? Of bijt uw kind de sonde dicht door een bijtreflex? Dan gebruikt u een yankauer in plaats van een uitzuigsonde (zie afbeelding 1). Dit kan bij kinderen vanaf 1 jaar. Een yankauer gebruikt u alleen voor het uitzuigen van de mond. Voor de neus gebruikt u de normale uitzuigsonde.



Afbeelding 1. Een yankauer.



Stap voor stap uitzuigen

Vorbereiding

Vertel uw kind wat er gaat gebeuren. Zorg dat uw kind gaat liggen voor het uitzuigen.

1. Was uw handen en maak ze droog.
2. Leg alle spullen die u nodig heeft klaar.
3. Controleer de saturatie van uw kind (als u een saturatiemeter in huis heeft.)
4. Zet het uitzuigapparaat aan.
5. Maak de verbindingsslang vast aan het uitzuigapparaat.
6. Controleer of het apparaat werkt. Knijp de verbindingsslang dicht.
7. Controleer of de drukmeter oploopt tot 20 tot 40 KPA.
8. Haal de uitzuigsonde of yankauer uit de verpakking.
9. Plaats de vingertop aan het uiteinde van de verbindingsslang.
10. Plaats de uitzuigsonde of yankauer op de vingertop.
11. Zorg dat uw kind ligt.
12. Leg een handdoek op de borst van uw kind.

Uitzuigen neus

1. Druppel de zoutoplossing in allebei de neusgaten.
2. Houdt u vinger **nog niet** op de vingertop. Zo zorgt u dat de sonde nog niet zuigt.
3. Kijk hoe ver u de sonde in kan brengen. Plaats daarvoor de tip van de sonde op de neus en breng deze dan naar de oorlel. Zie afbeelding 2.
4. Breng de sonde naar binnen via de neus tot achter in de keelholte. Nog steeds met uw vingertop **niet** op de vingertop.
5. Plaats uw vinger op de opening van de vingertop. Dan begint het zuigen.
6. Maak draaiende bewegingen met de sonde.
7. Zuig niet langer dan 10 seconden per keer.
8. Trek de sonde terug. Blijf tijdens het terugtrekken de draaiende beweging maken.
9. Laat uw kind tussendoor herstellen.

Herhaal deze stappen totdat al het slijm weg is. Uw kind is dan niet meer benauwd, heeft een goede saturatie (vaak boven de 92%) en u hoort geen slijm meer.



Afbeelding 2. Kijk hoe ver u de sonde in kunt brengen. Het deel van de neus tot de oorlel kunt u via de neus inbrengen.



Uitzuigen mond met uitzuigsonde

1. Open de mond van uw kind. Of vraag uw kind om de mond te openen.
2. Houd uw vinger **nog niet** op de vingertop. Zo zuigt de sonde nog niet.
3. Breng de sonde niet zuigend in de mond, totdat u weerstand voelt (tot het strottenklepje).
4. Plaats uw vinger op de opening van de vingertop. Dan begint het zuigen.
5. Maak draaiende bewegingen met de sonde.
6. Zuig niet langer dan 10 seconden per keer.
7. Trek de sonde terug. Blijf tijdens het terugtrekken de draaiende maken.

Herhaal deze stappen totdat al het slijm weg is. Uw kind is dan niet meer benauwd, heeft een goede saturatie (vaak boven de 92%) en u hoort geen slijm meer.

Uitzuigen mond met yankauer

1. Open de mond van uw kind. Of vraag uw kind om de mond te openen.
2. Houd uw vinger **nog niet** op de vingertop. Zo zuigt de yankauer nog niet.
3. Draai de yankauer een kwartslag.
4. Breng de yankauer niet zuigend in de mond. Totdat u weerstand voelt (tot het strottenklepje).
5. Draai de yankauer dan weer een kwartslag terug, zodat de tip achter in de keel komt te liggen.
6. Plaats uw vinger op het gaatje van de yankauer. Dan begint het zuigen.
7. Zuig niet langer dan 10 seconden per keer.
8. Laat uw kind tussendoor herstellen.

Let op: maakt uw kind een kokhalsbeweging? Breng de yankauer dan niet dieper in.

Herhaal deze stappen totdat al het slijm weg is. Uw kind is dan niet meer benauwd, heeft een goede saturatie (vaak boven de 92%) en u hoort geen slijm meer.

Eerder stoppen met uitzuigen

Stop (even) met uitzuigen als:

- Uw kind begint met hoesten. Trek dan de uitzuigsonde draaiend en zuigend terug. Of trek de yankauer terug. Help uw kind bij het hoesten.
- Uw kind helemaal uitgeput raakt.
- Uw kind angstig, boos of overstuurd wordt.
- De huid van uw kind blauw wordt. Wacht dan tot uw kind weer roze kleurt.
- Uw kind te snel gaat ademen. Wacht dan tot uw kind weer is bijgekomen en de ademhaling langzamer is.
- De saturatie lager wordt dan:
 - de saturatie op het moment dat u begonnen bent met uitzuigen.
 - 92% (of een ander percentage dat u met de arts heeft afgesproken).

Trek dan de uitzuigsonde draaiend en zuigend terug totdat de saturatie weer is hersteld.



Na het uitzuigen

Bent u klaar met uitzuigen? Volg dan deze stappen:

1. Zuig wat water uit de beker. Zo spoelt u de uitzuigsonde of yankauer en verbindingsslang schoon.
2. Zet het uitzuigapparaat uit.
3. Verwijder de uitzuigsonde of yankauer van de verbindingsslang. Gooi de uitzuigsonde of yankauer weg in de afvalbak.
4. Maak het gezicht van uw kind schoon.
5. Bekijk het slijm. Is het slijm groen of bloederig? Dit kan een teken zijn van een infectie. Neem dan contact op met de huisarts. Is het slijm dik en taai? Druppel van wat vaker de zoutoplossing in de neus van uw kind. Zo wordt het slijm dunner.
6. Ruim de spullen op.

Bijwerkingen en complicaties

Tijdens het uitzuigen kan uw kind deze complicaties (problemen) krijgen:

- Bloedingen in de neus of keelholte. Gebeurt dit tijdens het uitzuigen? Stop dan met uitzuigen.
- Braken en aspiratie. Bij aspiratie verslikt uw kind zich, waarbij slijm, braaksel of voedsel in de luchtwegen terecht komen. Gebeurt dit tijdens het uitzuigen? Stop dan met uitzuigen.
- Een lage of onregelmatige hartslag. Dit is tijdelijk. Dit komt doordat de nervus vagus kan worden geprikkeld tijdens het uitzuigen. De nervus vagus is een zenuw. Deze zenuw loopt vanuit de hersenen via de keel naar de borstkas en buik. U kunt een lage of onregelmatige hartslag zien op de saturatiemeter. Als u dit merkt, stop dan even met uitzuigen.
- Te weinig zuurstof in het lichaam. Dit heet hypoxie. Dit komt doordat uw kind tijdens het uitzuigen minder zuurstof opneemt. Dit herstelt wanneer u stopt met uitzuigen of als het slijm weg is en uw kind goed kan ademen. Houdt uw kind te weinig zuurstof? Dan heeft uw kind extra zuurstof nodig. Als u dit niet thuis heeft, bel dan de huisarts.

Na het uitzuigen kan uw kind deze complicaties (problemen) krijgen:

- Stridor. Stridor is een gierende of piepende ademhaling. Krijgt uw kind hier last van? Neem dan contact op met uw huisarts.
- De slijmvliezen in de mond, keelholte en neus kunnen dik (gezwollen) of geïrriteerd raken. Dit kan gebeuren doordat u het slijmvlies steeds raakt met de uitzuigsonde of door de zuigkracht. Het slijmvlies kan bloederig zijn en uw kind kan extra pijn hebben. Wees extra voorzichtig met uitzuigen. De slijmvliezen herstellen vanzelf weer.
- Als u uw kind vaak uit moet zuigen, kan uw kind juist meer slijm gaan aanmaken. Daarom is het belangrijk dat u uw kind alleen uitzuigt als het echt nodig is.



Contact

Heeft u vragen over het uitzuigen van uw kind? Neem dan contact op met de polikliniek van het specialisme van uw hoofdbehandelaar.

Heeft u een dringende vraag in de avond, nacht of in het weekend? Neem dan contact op met de huisartsenpost.

Bel bij een levensbedreigende situatie altijd 112.

Zijn er problemen met het uitzuigapparaat? Neem dan contact op met de leverancier.



Stappenplan: slijm uitzuigen bij kinderen

Dit formulier vullen u en de verpleegkundige in tijdens de uitleg van de verpleegkundige.

1.) Introductiegesprek met ouders/verzorgers over het uitvoeren van de handeling door hen.

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige

2.) Handeling doen terwijl ouders/verzorgers mee kijken.

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige

Aandachtspunten:

-

-

-



3.) De ouders/verzorgers voeren de handeling onder begeleiding uit.

De ouders/verzorgers kunnen problemen en oplossingen benoemen bij deze punten:

- kind voorbereiden
- materiaal klaar leggen
- controleren of het uitzuigapparaat werkt
- hygiënisch werken
- neus spoelen met zoutoplossing
- uitzuigen met sonde of yankauer

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige

Aandachtspunten:

-

-

-

4.) De ouders/verzorgers voeren de handeling zelfstandig uit.

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige

5.) De ouders/verzorgers weten waar zij op moeten letten en wat ze moeten doen bij problemen.

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige



6.) De ouders/verzorgers voelen zich bekwaam voor het uitvoeren van bovenstaande handelingen.

Datum: _____

Ouder/verzorgers 1	Ouder/verzorgers 2	Verpleegkundige

Voor akkoord

De ouders/verzorgers voelen zich bekwaam tot het uitvoeren van bovenstaande handeling.

Ouder/verzorgers 1

Naam: _____

Datum: _____

Handtekening: _____

Ouder/verzorgers 2

Naam : _____

Datum: _____

Handtekening: _____

----- In te vullen door de verpleegkundige -----

De ouders /verzorgers zijn bekwaam tot het uitvoeren van bovenstaande handeling.

Naam : _____

Datum: _____

Handtekening: _____



